

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับสุขภาพ ผู้บริโภคของนักเรียนระดับประถมศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่ามีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องอยู่บ้าง ดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

ไสว เฟื่องวิทย์รัตน์ (2520 : 37-56) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบ พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ด ในกรุงเทพมหานครกับในจังหวัดนครราชสีมา" โดยใช้แบบสอบถามไปสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ด ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน เป็นนักเรียนชาย 150 คน นักเรียนหญิง 150 คน และ ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 โรงเรียน เป็นนักเรียนชาย 150 คน นักเรียนหญิง 150 คน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้บริโภคว่า ทักษะคิ ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน โดยเห็นด้วยว่า อาหารที่มีประโยชน์มักมีราคาแพง ในการปรุงอาหารไม่จำเป็นต้องใส่ผงชูรส นักเรียนควรไปหา แพทย์เฉพาะ เมื่อเวลาเจ็บป่วยเท่านั้น และถ้าเจ็บป่วย เล็ก ๆ น้อย ๆ ควรซื้อยารักษาตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องไปหาแพทย์ แต่ไม่แน่ใจว่า เวลาเจ็บป่วยควรจะไปโรงพยาบาลของรัฐดีกว่า ไปหาหมอที่คลินิกส่วนตัว ในด้านการปฏิบัติ พบว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงของทั้งสอง จังหวัด จะไปหาแพทย์ เมื่อรู้สึกไม่สบาย เป็นครั้งคราว และส่วนมากไม่เคยทำเลยในเรื่องกินยา ระวังประสาทหรือยากระตุ้นประสาท แต่จะแตกต่างกันในด้านการซื้อยามารับประทานเอง โดยนักเรียนในกรุงเทพมหานครไม่เคยทำเลย ใน เรื่อง การซื้อยามารับประทาน เองร้อยละ 78.33 ส่วนจังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ 65.33

พัชรา กาญจนารัตน์ และคณะ (2520 : 107-157) ทำการวิจัย เรื่อง "การศึกษา โครงการสุขภาพ และ เปรียบ เทียบพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 7

ในอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี" โดยให้นักเรียนที่คัดเลือกเป็นตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 7 ในเขตเทศบาล จำนวน 190 คน และนอกเขตเทศบาล จำนวน 190 คน ตอบแบบสำรวจความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติงานทางด้านสุขภาพอนามัย ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้บริโภค พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลมีทัศนคติที่ถูกต้องเป็นส่วนมาก โดยไม่เชื่อว่าเมื่อเจ็บป่วยรุนแรงแล้วไม่รักษาก็หายเองได้ และยานั้นมีแต่คุณอย่างเดียว และยังพบอีกว่านักเรียนชาย-หญิงในเขตเทศบาลมีทัศนคติทางด้านสุขภาพดีกว่านักเรียนชาย-หญิงนอกเขตเทศบาล เนื่องจากนักเรียนในเขตเทศบาลได้รับความรู้จากสื่อมวลชนต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ทางด้านการปฏิบัติพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ ทั้งนักเรียนชายและหญิง ที่อยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพในเรื่องการเจ็บป่วย โดยเมื่อเกิดการเจ็บป่วยแล้วให้แพทย์ตรวจรักษา เป็นจำนวนใกล้เคียงกัน มีเพียงบางส่วนที่ให้หมอพระรักษา และผู้ปกครองซื้อยาตามร้านขายยาให้

ทัศนีย์ อินทรสุขศรี (2522: 20-168) ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครราชสีมา" โดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล จำนวน 738 คน ตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลเอง ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้บริโภค พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความรู้เรื่องอาหารและการบริโภคในระดับเดียวกัน แต่ยังมีนักเรียนส่วนหนึ่งมีความรู้บางอย่างผิด เช่น ในเรื่องการรับประทานยา เม็ดไวยาตามิน เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ร่างกายของเราจะได้รับไวยาตามินตามต้องการ โดยนักเรียนหญิงตอบผิด ร้อยละ 80.11 นักเรียนชายตอบผิด ร้อยละ 73.88 และนักเรียนโรงเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาลมีความรู้เรื่องอาหารและการบริโภคไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทางด้านทัศนคติ นักเรียนชายร้อยละ 76.69 และนักเรียนหญิงร้อยละ 85.60 เห็นด้วยว่าเมื่อไม่สบายควรไปปรึกษาแพทย์ แต่มีนักเรียนชาย-หญิงประมาณร้อยละ 50 ยังมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง โดยเห็นด้วยในเรื่อง ไม่สบายซื้อยามากินเองหรือปล่อยให้หายเอง โรคต่าง ๆ รักษาให้หายได้โดยใช้เวทมนต์ และยาที่แพทย์จ่ายให้เฉพาะบุคคลควรให้คนอื่นได้ ส่วนการปฏิบัตินั้น นักเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาลมีการปฏิบัติตัวคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ แต่มีนักเรียนบางส่วนปฏิบัติไม่ถูกต้องเมื่อเจ็บป่วยโดยปล่อยให้หายเองหรือซื้อยามากินเอง

จินดา วงศ์สวัสดิ์ (2528 : 35-55) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบ พฤติกรรมสุขภาพตามการรายงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนในโครงการ สุขศึกษาสายการศึกษา กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" โดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 477 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนในโครงการ สุขศึกษา สายการศึกษาจำนวน 237 คน และในโรงเรียนอื่น 240 คน ตอบแบบสอบถาม ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับสุขภาพ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้บริโภค พบว่า ในด้าน ทักษะ ทังนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่เห็นด้วยว่าอาหารที่มีประโยชน์มักจะเป็นอาหารที่มี ราคาแพง ไม่แน่ใจว่ายาที่ดีมีคุณภาพมักจะมีการโฆษณาจำหน่ายอย่างแพร่หลาย และผลิตภัณฑ์หรือ สินค้าที่มีคุณภาพดีมักมีของแถม แต่ทั้งสองเพศเห็นด้วยว่า ในการปรุงอาหารให้อร่อยไม่จำเป็นต้องใส่ผงชูรส ยาตำราหลวงเป็นยาที่มีคุณภาพดีและราคาย่อมเยา และนักเรียนหญิงไม่เห็นด้วย ว่าควรไปหาแพทย์เฉพาะเมื่อเวลาเจ็บป่วยเท่านั้น ส่วนนักเรียนชายไม่แน่ใจในเรื่องเดียวกัน ด้านการปฏิบัติ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงทั้งโรงเรียนในโครงการฯ และโรงเรียนอื่น จะไปพบแพทย์เมื่อเจ็บป่วย เป็นครั้งคราว และซื้อยามารับประทานตามลำพังตนเองเป็นประจำ

สุรีย์ จันทรโมลี และคณะ (2528 : 56-88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษา พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5,6 และผู้ที่จบชั้นประถมปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอมือง และอำเภอลำปลายมาศ" โดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นประถมปีที่ 5,6 และผู้ที่จบชั้นประถมปีที่ 6 ไปแล้วภายใน 1 ปี จำนวน 384 คน ตอบแบบสอบถามชุดที่ 1 ความรู้และการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพ และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมปีที่ 5,6 จำนวน 10 คน ตอบแบบสอบถามชุดที่ 2 เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน สุขศึกษา ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้บริโภคพบว่า ในหมวดความรู้ด้านสุขภาพ นักเรียนตอบ ได้ถูกต้องในเรื่องผงชูรสเป็นอันตรายอย่างมากคือใคร ร้อยละ 83.3 การพิจารณาเลือกซื้อ อาหารกระป๋อง ร้อยละ 58.3 และจุดมุ่งหมายของการโฆษณาสินค้า ร้อยละ 69.5 ส่วนใน หมวดการปฏิบัติ นักเรียนทำประจำในเรื่องการซื้อยากินเองเมื่อไม่สบาย ร้อยละ 56.3 โดยให้ เหตุผลประกอบว่าไม่มีคนพาไปหาหมอ และชอบซื้อขนมรสใส่รับประทานเป็นบางครั้ง ร้อยละ 60.7 โดยให้เหตุผลประกอบว่า สีชวนกิน อดซื้อไม่ได้ บางครั้งแม่ซื้อให้กิน และยังพบว่าเพศหญิง มีการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพดีกว่าเพศชาย แหล่งความรู้ในเรื่องอาหารที่นักเรียนได้รับมากที่สุดจากครู รองลงมาคือคนในบ้านและในชุมชน และจากวิทยุ โทรทัศน์ นอกจากนั้นครูยังได้ให้ข้อคิดเห็นว่า

เด็ก 30% อยู่ในครอบครัวยากจน จึงมีปัญหาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำในเรื่องอาหารที่สอนไปแล้ว ไม่สามารถนำไปปฏิบัติตามได้

อานาจ พลไชยชา (2529 : 61-98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนในและนอกโครงการสุขภาพสายการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม" โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 436 คน เป็นชาย 220 คน หญิง 216 คน จาก 24 โรงเรียน ใน 5 อำเภอของจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้บริโภครวมว่า ทั้งนักเรียนชายและหญิงโรงเรียนในและนอกโครงการสุขภาพสายศึกษามีทัศนคติอยู่ในเกณฑ์ดี โดยไม่เห็นด้วยว่าลูกกวาดและอมยิ้มสีต่าง ๆ เป็นสิ่งที่น่ารับประทาน และเห็นด้วยว่าการปรุงหรือถนอมอาหารควรหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีผสม และมีทัศนคติในเกณฑ์ค่อนข้างดี โดยไม่แน่ใจในเรื่องการโฆษณาหรือเครื่องดื่มบำรุงกำลังทางวิทยุโทรทัศน์ และการใช้ยาฆ่าแมลงฉีดพ่นผักสวนครัว ส่วนการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยจะมีการปฏิบัติเป็นครั้งคราวในเรื่องการใส่ถุงซูลเมื่อปรุงอาหาร และการซื้อยาตามร้านมารับประทานเมื่อเจ็บป่วย แต่นักเรียนโรงเรียนในและนอกโครงการฯ มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันในเรื่องการใช้ถุงซูลเมื่อปรุงอาหาร โดยนักเรียนโรงเรียนในโครงการฯ มีการปฏิบัติตัวในเรื่องดังกล่าวดีกว่า

เจลา เพียรชอบ (2529 : 23-40) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร" โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากรซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 600 คน เป็นชาย 300 คน หญิง 300 คน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้บริโภครวมว่า นักเรียนดูแลสุขภาพตนเองในสิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดีมากในเรื่องการอ่านฉลากก่อนใช้ยา ส่วนในเรื่อง การล้างผลไม้สดก่อนกิน การเลือกซื้ออาหาร การบอกรับซื้อ การคำนึงถึงความสะอาดและคุณค่าของอาหารก่อนซื้อ การเจ็บป่วย การกินอาหารใส่สี และอาหารหมักดองอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ เรื่องการอมทอฟฟี่ การดื่มน้ำอัดลม นอกจากนั้นยังพบว่า การดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง การล้างผลไม้สดก่อนกิน การเลือกซื้ออาหาร การบอกรับซื้อ และการอ่านฉลากก่อนใช้ยา โดยนักเรียนหญิงมีการดูแลสุขภาพตนเองดีกว่านักเรียนชาย และเมื่อเปรียบเทียบ

ระหว่างสังกัดของ โรงเรียน พบว่า แตกต่างกันในเรื่องการป้องกันท้องผูก การกินอาหารใส่สี อาหารหมักดอง และการดื่มน้ำอัดลม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ทอมสัน (Thompson 1964: 171-174) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การยอมรับ เกี่ยวกับการโฆษณาทางโทรทัศน์ของเด็กและความสัมพันธ์ระหว่างการดูโทรทัศน์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" (Children's Acceptance of Television Advertising and the Relation of Televiewing to School Achievement) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น นักเรียนเกรด 3 ซึ่งคัดเลือกจากโรงเรียนในชุมชนของรัฐเพนซิลเวเนียตอนกลาง จำนวน 100 คน มีอายุเฉลี่ย 8.6 ปี I.Q. โดยเฉลี่ย 102.5 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.2 ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ เหตุผลจากการโฆษณาทางด้านธุรกิจการค้าทางวิทยุโทรทัศน์ และการใช้ผลิตภัณฑ์ จากการโฆษณา ผลจากการศึกษาพบว่า เด็กมีแนวโน้มที่จะยอมรับ เหตุผลจากการโฆษณาทางด้าน ธุรกิจการค้าทางโทรทัศน์ ถึงแม้ว่า เหตุผลดังกล่าวจะไม่เหมาะสมและพอเพียงสำหรับการยอมรับ ของเขา โดยมีคะแนนเฉลี่ย 15.31 (จากสเกล 3-21) และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง ความสัมพันธ์ของการใช้ผลิตภัณฑ์จากการโฆษณากับระดับสติปัญญา สถานะภาพทางสังคม และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก แต่มีความสัมพันธ์ ($r = 0.2$) ระหว่างจำนวนชั่วโมงในการ ดูโทรทัศน์กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากการโฆษณา โดยพบว่า ประสิทธิภาพของการโฆษณาทางโทรทัศน์ ที่กระทำซ้ำบ่อย ๆ มีอิทธิพลต่อเด็กในการซื้อหรือต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ ส่วนระดับสติปัญญา สถานะภาพทางสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีอิทธิพลต่อการซื้อหรือต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ ของเด็ก

ฮอนแนค (Hornyak 1984: 2037-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ผลของการใช้ สถานการณ์จำลองในการเพิ่มพูนความรู้ เกี่ยวกับการบริโภคแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ตอนปลาย" (The Effects of a Simulation on the Increase of Consumer Knowledge in Middle School Students) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 7 จาก โรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย 3 โรงเรียน ในเมอร์เซอร์เคาน์ตี รัฐนิวเจอร์ซีย์ จำนวน 336 คน 16 ห้องเรียน แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า

การใช้สถานการณ์จำลองในโปรแกรมบริโภคนิศึกษาช่วยเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน และนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ดี การเรียนรู้เกี่ยวกับการบริโภคจะก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

กิลมอร์ (Gilmore 1984: 2069-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย" (A Food Purchasing Behavior Device for Upper Elementary Students) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการประเมินเครื่องมือที่สร้างขึ้นในเรื่องพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยพื้นฐานจากความคิดรวบยอดในการเลือกซื้ออาหารมาใช้ในการพัฒนาเครื่องมือ ความคิดรวบยอดเหล่านั้นได้แก่ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ฉลากอาหาร เทคนิคในการเลือกซื้อ พฤติกรรม เฉพาะซึ่งเป็นเป้าหมายของแต่ละความคิดรวบยอดจะสร้างออกมาในลักษณะของรูปภาพ ขาว-ดำ จำนวน 29 รูป นักเรียนต้องเลือก 1 ใน 3 ทางเลือก ซึ่งจะเป็นเครื่องหมายแสดงถึงพฤติกรรมของเขา และเขียนเหตุผลประกอบในการเลือก นำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโภชนาการตรวจความตรงตามเนื้อหา และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนเกรด 5 และ 6 จาก 21 โรงเรียน ใน 9 รัฐ จำนวน 998 คน นำผลที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงโดยใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 ได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของเกรด 5 เท่ากับ .82 และเกรด 6 เท่ากับ .83 และพบว่า การให้คะแนนจากการจัดลำดับภาพในเครื่องมือ เป็นเรื่องที่ยากแต่สามารถจำแนกคะแนนสูง-ต่ำได้ดีกว่า และให้รายละเอียดได้มากกว่าว่าทำไมนักเรียนถึงเลือกทางเลือกดังกล่าว

บรีสซัล (Breazeale 1985: 901-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ" (Development of Concepts About Food and Nutrition) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องอาหารและโภชนาการของเด็ก และวัยรุ่น และศึกษาว่าความคิดรวบยอดนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจากโรงเรียนชานเมืองแถบอ่าวซานฟรานซิสโก จำนวน 37 โรงเรียน แยกเป็นนักเรียนอนุบาล นักเรียนเกรด 5 นักเรียนเกรด 10 กลุ่มละ 30 คน รวม 90 คน เป็นชาย 45 คน หญิง 45 คน วิธีดำเนินการวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างจัดแบ่งประเภทรูปภาพอาหารจำนวน 46 รูป โดยแบ่งเป็นประเภทอาหารที่ชอบ อาหารที่ไม่ชอบ อาหารที่คิดว่าดี อาหารที่คิดว่าไม่ดีสำหรับตัวนักเรียนเอง อาหารที่ทำให้อ้วน และอาหารที่ไม่ทำให้อ้วน พร้อมทั้งให้เหตุผลในการแยกประเภทอาหาร โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า การจัดแบ่ง

ประเภทอาหารแตกต่างกันตามอายุอย่างมีนัยสำคัญ ระดับชั้นไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่ทำให้เหตุผลในการเลือกอาหารแตกต่างกัน

ฟิชแมน (Fishman 1985: 2403-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การสอนเด็กในเรื่องการเลือกซื้ออาหารและสิ่งแวดล้อมทางด้านอาหาร : การศึกษาสำรวจ" (Teaching Children about Food Purchasing and Ecology : An Exploratory Study) โดยการสอนเด็กให้รู้จักเลือกอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม และพยายามให้เด็กรู้จักกำหนดอาหารและพิจารณาอาหารเหล่านั้นด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนเกรด 5 ที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง จำนวน 94 คน ใช้วิธีการสอนซึ่งประยุกต์มาจากพฤติกรรมก่อนการเลือกซื้อและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และทดสอบเด็กโดยใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมก่อนและระหว่างเลือกซื้ออาหาร และกิจกรรมทางการศึกษา ผลปรากฏว่าเด็กส่วนมากซื้ออาหารมากกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ และสามารถซื้ออาหารทั้งที่เป็นส่วนของตนเองและเลือกซื้อให้บุคคลอื่นได้ รวมทั้งมีการพิจารณาอาหารก่อนที่จะเลือกซื้อ จากผลของการศึกษาได้เสนอแนะไว้ว่า เด็กต้องการความรู้เพิ่มในเรื่องการเลือกซื้ออาหารและสิ่งแวดล้อมทางด้านอาหาร และต้องการที่จะพัฒนาทักษะในเรื่องการพิจารณาอาหารและการเลือกซื้ออาหาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและต่างประเทศ

สุชาติ โสมประยูร (2523: 132-135) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความเชื่อและความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับสุขภาพระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา และโรงเรียนในประเทศไทย" (A Comparison of Health Misconceptions Among Selected Groups of Fifth Grade Children in the United States and Thailand) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามเรื่องความเชื่อและความเข้าใจที่ผิด สำหรับนักเรียนชั้น ป.5 ของเซนโนเวกิส (Dr. Joseph G. Dzenowagis) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน เป็นนักเรียนชั้น ป.5 ของไทย จำนวน 100 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่งในเขตเทศบาลนครกรุงเทพฯ และนักเรียนชั้น ป.5 จำนวน 100 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่งในเมืองแชมเปญ-เออร์บานา ของรัฐอิลลินอยส์ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้บริโภคมพบว่า นักเรียนชั้น ป.5 ของทั้งกลุ่มแชมเปญ-เออร์บานาและกลุ่มกรุงเทพฯ เชื่อและเข้าใจผิดกันมากที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับการซื้อยารักษาตนเอง โดยนักเรียนกลุ่มแชมเปญ-เออร์บานา เชื่อและเข้าใจผิดมากที่สุด ว่ามียาเม็ดบางชนิด

ที่สามารถป้องกันไข้หวัดได้ ถึงร้อยละ 60 แต่นักเรียนกลุ่มกรุงเทพฯ เชื่อและเข้าใจผิดมากกว่า คือร้อยละ 85 ส่วนนักเรียนกลุ่มกรุงเทพฯ เชื่อและเข้าใจผิดมากที่สุดว่าการกินยาเม็ดวิตามินจะ ช่วยทำให้มีสุขภาพดีถึงร้อยละ 92 ซึ่งนักเรียนกลุ่มแฮมเปญ-เออร์บานาเชื่อและ เข้าใจผิดน้อยกว่า คือร้อยละ 49

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้อัตนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ ผู้บริโภคของนักเรียนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่าในประเทศไทยนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้เรื่องอาหารและการบริโภคอยู่ในระดับเดียวกัน มีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องการใช้ผงชูรส ยา ขนมห่าพวกลูกกวาดและอมยิ้ม ไม่แน่ใจในคุณภาพยาที่โฆษณา เครื่องดื่มบำรุงกำลัง สินค้าที่มีของแถม การเลือกใช้บริการทางสุขภาพ มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องในเรื่องการซื้อยารักษาตนเองหรือปล่อยให้หายเอง โรคต่าง ๆ รักษาให้หายได้โดยใช้เวทมนต์ ยาที่แพทย์จ่ายให้ เฉพาะบุคคลควรจะให้คนอื่นได้ และนักเรียนหญิงไม่เห็นด้วยว่าควรไปหาแพทย์เฉพาะเวลาเจ็บป่วย ส่วนนักเรียนชายไม่แน่ใจในเรื่องดังกล่าว ในด้านการปฏิบัติ นักเรียนมีการปฏิบัติที่ถูกต้องอยู่ในเกณฑ์ดีมากในเรื่องการอ่านฉลากก่อนใช้ยา ส่วนการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องได้แก่ เรื่องการไปพบแพทย์ การซื้อยารับประทาน การซื้อขนมสึสดีรับประทาน การดื่มน้ำอัดลม นอกจากนั้น ยังพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาลมีความรู้เรื่องอาหารและการบริโภคไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนชาย-หญิงในเขตเทศบาลมีทัศนคติทางด้านสุขภาพดีกว่านักเรียนชาย-หญิงนอกเขตเทศบาล มีการปฏิบัติตนในเรื่องการเจ็บป่วยโดย เมื่อเจ็บป่วยแล้วให้แพทย์ตรวจรักษา เป็นจำนวนใกล้เคียงกัน แต่การดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันในเรื่อง การล้างผลไม้สดก่อนกิน การป้องกันท้องผูก การเลือกซื้ออาหาร การอ่านฉลากก่อนใช้ยา โดยนักเรียนหญิงดูแลสุขภาพตนเองดีกว่านักเรียนชาย และยังมีการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติของนักเรียนระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในและนอกโครงการฯ และโรงเรียนที่อยู่ต่างสังกัดกัน ซึ่งพบว่ามีปฏิบัติที่แตกต่างกันในบางเรื่อง แหล่งความรู้เรื่องอาหาร นักเรียนได้รับจากครูมากที่สุด แต่มีปัญหาเรื่องอาหารที่สอนไปแล้วนักเรียนไม่สามารถนำไปปฏิบัติตามได้ ส่วนในต่างประเทศนั้นนักเรียนต้องการความรู้เพิ่มในเรื่องการเลือกซื้ออาหารและสิ่งแวดล้อมทางด้านอาหาร รวมทั้งต้องการพัฒนาทักษะในเรื่องการพิจารณาและเลือกซื้ออาหาร ซึ่งพบว่าการจัดแบ่งประเภทอาหารนั้นจะแตกต่างกันตามอายุ ส่วนระดับชั้นไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่ทำให้เหตุผลในการเลือกอาหารต่างกัน และนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ดีจะมีการเรียนรู้เรื่องการบริโภคได้รวดเร็วขึ้น

แต่การโฆษณาสินค้าทางโทรทัศน์ที่กระทำซ้ำบ่อย ๆ มีอิทธิพลต่อเด็กในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ นอกจากนั้นยังมีการสร้าง เครื่องมือสำหรับวัดพฤติกรรม การเลือกซื้ออาหารของนักเรียนโดยใช้รูปภาพให้นักเรียนเลือก ซึ่งพบว่ายังไม่มี การวิจัย เช่นนี้ในประเทศไทย ส่วนการวิจัยที่ทำทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศนั้น นักเรียนทั้งกลุ่มแซมเป้ล - เออร์บานาและกลุ่มกรุงเทพฯ เชื่อและ เข้าใจผิดกันมากที่สุดในเรื่องที่เกี่ยวกับการซื้อยารักษาตนเอง ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการวิจัยที่พบในประเทศไทย

จากสรุปรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ได้รวบรวมผลการศึกษาที่พบในนักเรียนประถมศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งพบว่านักเรียนยังต้องการความรู้เพิ่มเติมในเรื่องสุขภาพผู้บริโภค และมีความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสุขภาพผู้บริโภคที่ถูกต้องในบางเรื่อง และยังไม่ถูกต้องอีกหลายเรื่อง นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเรื่องสุขภาพผู้บริโภคเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ซึ่งยังไม่สมบูรณ์และไม่ครอบคลุมทุกด้านในเรื่องความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติ เกี่ยวกับเรื่องผลิตภัณฑ์สำหรับบริโภค บริการทางสุขภาพ การโฆษณาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการทางสุขภาพ หลักในการเลือกซื้อและใช้บริการทางสุขภาพที่ถูกต้องปลอดภัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสุขภาพผู้บริโภคของนักเรียน โดยทำการศึกษากับนักเรียนในระดับประถมศึกษา เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทำวิจัยในเรื่องนี้ และระดับนี้โดยตรง ประกอบกับการศึกษาระดับนี้ เป็นขั้นพื้นฐานและเป็นการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งน่าสนใจศึกษาว่านักเรียนมีความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติ เกี่ยวกับสุขภาพผู้บริโภคอยู่ในระดับใดเพียงพอหรือไม่สำหรับการศึกษาคือไป และการนำไปใช้ทั้งในปัจจุบัน และเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต